Oláh Éva:

ILDIKE

Megmondjátok-e végre
Kik énekeltek akkor este ott?
A szomszéd lánya új ruhát kapott.
S még akkor este föltáncolt az égbe.

Kik énekeltek ott?

Az nem igaz, hogy részeg volt az apja,
Az anyja sem,
Csillagokat fényesített szegény,
A ház mögött épp sípolt a vonat,
S csak csörrent és csak csörömpölt a fény.

A kerítéstől rögtön elzavartak,
Sokan voltak és mind idegenek,
Udvart söpörtek, s hogy jött a csorda,
Vályúhoz vitték a tehenek.

Ti elküldtétek, ritka nap, ha átjött,
Mert szeplős volt és vihogott szegény,
S mert ő is csillagokat fényesített,
Mondtátok is, meglátszik a kezén.

Aznap szappant loptam neki, meg púdert,
Hogy lemoshassa a csillagnyomot,
De nem jött többet,
Föltáncolt az égbe,
Kik énekeltek akkor este ott?

Czilczer Olga:

EGYEDÜL

Szemem a kiáradt folyó.
Hajam a szél-bejárta este.
Szállnék, de nem tudom, hová.
Mennék, hová is mehetnék? Hisz i... a dolgom.
Betakarom a gyereket.
A Bach-tétel jó félelem-űző.

Mi vagytok ti, nem mertek ugye idejönni
aki elébem állt m... a sorban.
Aki szűkebben mérte a kilót, s bővebben mosolyát.
Figyelmeztethetett volna, de elment mellettem.
Segíthetett volna, de eldobta karját inkább.
Örülhetett volna, de a maga fájdalmát
fájlalta örömömben.

Sorakozzatok fel nemlétező
ellenségeim katonásan., s ti létezők is!

Ki merészelne most rámtörni közületek
ki a légynek sem ártok, s félek mégis?

Ki bántana most,
amikor
nyugalommá változott arcommal
betakartam a kisfiamat?

Akarsz-e játszani?

Hozzájárulás a VIT-alaphoz: az Orvostudományi Egyetem Irodalmi Színpadának bemutatója a Kamaraszínházban

Egy labdán csillantak meg az előadás ideje alatt színpad előterében a reflektorok gömbjei. A díszletek, s a magyar- és világirodalom műveiből való válogatás a gyermekkor emlékeit ébresztette a nézőben.

Kosztolányi verse nyitotta meg az estét.

A felnőttek valahogy másképp játszanak. „ha nem lát senki, / a festett vízből hidrát emelek ki." *Négyökrű* Marika a Játék édes szomorúságát mutatta fel szavalatával. A válogatás és az összeállítás finomságára és tudatosságára vall, hogy a nosztalgikus hangvétel nem uralkodhatott el a bemutatón. Ugyanis *Szép* Ernő Gyermekjáték c. versét nyomban annak paródiája követte, *Karinthy* Frigyes tollából, a Dal.

Az egész este alaphangjait megütő műsorszámok után a gyermekkorral foglalkozó műveket tolmácsolták az Irodalmi Színpad tagjai. Felfokozott hatást ért el a rendező azzal, hogy Szabó Lőrinc négy összefüggő versében a kisfiú különböző viszonyulásait a csodához egymástól eltérő egyéniségű versmondók érzékeltették. (*Varga* Zsiguci, *Négyökrű* Marika, *Bender* Kriszti, *Megyeri* Valika.)

Szellemes összekötőszöveg vezette be az új szerkezeti egységet, amely az iskoláskort foglalta magában. Különösen *Bod* Sárika előadása tetszett az építés romantikus korszakát megszólaltató, a pedagógiai félresiklások fölött mosolygó *Vinokurov* verssel.

„S én gyermekként ébredek sírva..." — a szavalók elénkvarázsolták azokat az álmokat is, amelyeket a „nagyok" nem szoktak bevallani.

A második részt *Nagy* Icuka és *Mari* Albertke nyitotta meg. Nemcsak a játék irányításával remekeltek, hanem versengésszerű szavalataikkal is.

Az újabb életkori sajátosságok közül a kamasz szerelemvágyát és kíváncsiskodását közvetítették a költemények és jelenetek. A kissé túldeklamált A kis Mariska c. Kosztolányi vers interpretálását ellensúlyozta és maradandó élményt nyújtott *Letoha* Gyula prózamondásával. (Gádor Béla: A Büli)

Kevéssé sikerült T. Wilder: A mi kis városunk részletének megjelenítése. *Balázs* Ildikó inkább szavalataival nyújtott kiemelkedő teljesítményt. Méltán vívott ki nagy tapsot a hetven évesek „Érettségi találkozó"-ja *Póczik* Miklós és *Bajnócki* István játékával.

Csak elismeréssel említhetjük meg *Szász* Károly, az együttes művészeti vezetőjének rendezését, Póczik Miklós összekötőszövegét és *Székely* László díszleteit. Tisztelettel kell szólnunk az Irodalmi Színpad egész kollektívájának lelkes munkájáról, amelynek eredményeképp a színes „gyermek kockákból" egy hangulatos este épült fel.

g. f.

Dózsa feje Szegeden

Vinkler László linómetszete

SZELLEMI ÖTTUSA, VAGY...

AZ ÉVRŐL ÉVRE megrendezésre kerülő szellemi vetélkedők jelentőségéről és hasznosságáról, az egyetem kulturális életében betöltött szerepéről szükségtelen volna hosszas fejtegetésekbe bocsátkozni — ezek a tények ugyanis a hallgatóság körében közismertek. Viszont okvetlenül alaposabban meg kell vizsgálnunk e szellemi tornák megszervezésének, lebonyolításának és színvonalának egyre több vitát kiváltó problémáját.

Az említett viták elsősorban a karok közötti szellemi öttusa döntők kapcsán csaptak a legmagasabbra, bizonyítva azt, hogy az utóbbi években egyetemünk kulturális életének e nagy tömegeket megmozgató és nagy népszerűségnek örvendő hagyományos rendezvénye válságba került. Ennek a válságnak természetesen okai vannak, és ha alaposabban megvizsgáljuk a kérdést, nem is nehéz felfedezni azokat.

Legtöbb szó esik a kérdések csoportosításáról és színvonaláról. A JTK és a TTK hallgatói, illetve versenyzői joggal tiltakozhatnak az olyan irodalommal, történelemmel és filozófiával kapcsolatos kérdések ellen, amelyek a Bölcsészettudományi kar tananyagában szerepelnek, és így a bölcsészek számára természetszerűleg ismertek lehetnek. A kérdések egy másik része pedig a Természettudományi kar versenyzői számára jelenthet vitatható előnyt, amennyiben az általuk tanult anyagból kapnak természettudományi, vagy technikai kérdéseket.

ÉRTHETETLEN AZ a tény is, hogy hogyan kerülhettek a verseny anyagába olyan kérdések, amelyek rendszeresen, évek óta szerepelnek a szellemi vetélkedőkön. (Ilyen pl. az Engels sírjára vonatkozó kérdés, amely valamilyen formában minden alkalommal előfordul.) Erősen vitatható a kérdések csoportosítása is, illetve az egyes csoportok aránya. Amíg az „irodalom-művészetek" témakörben jóformán csak irodalmi témájú kérdések vannak, és a külön kérdéscsoportot érdemlő film, színház, zene, képzőművészetek témaköre alig, vagy egyáltalán nem kap helyet, addig a „kuriózumok" egy fél kérdéscsoportot jelentenek a „sport" kategórián belül.

De menjünk tovább. Meg kell állapítanunk, hogy a zsürik nem állnak valami biztosan hivatásuk magaslatán. Előfordult, hogy nem volt minden karnak képviselője a zsüriben. De még egy hiányos zsüri is jól betöltheti hivatását, ha ismeri a kérdéseket és nem a helyszínen dönti el, hogy feltehető-e egy kérdés avagy sem, ha ismeri a válaszokat és döntőképes, ha erélyes és nem befolyásolható, ha egységes és igazságos.

Ehhez hozzájárul még a csapatok és a közönség viselkedése, amelyre a fegyelmezetlen csak enyhe jelző.

Eddig csak kritizáltunk. A fent említett hibákat azonban szeretnénk, hogyha a következő évi karok közötti szellemi öttusa versenyen nem követnék el; erre vonatkozóan lenne néhány javaslatunk.

A KÉRDÉSEK FELOSZTÁSÁRA vonatkozóan kiküszöbölve a film, színház, zene, képzőművészetek háttérbeszorítását, külön kérdéscsoportot kellene nyitni ezek számára. Mivelhogy a kérdések amúgyis kuriózum-jellegűek, meg lehetne szüntetni a külön „kuriózum" kategóriát a „sport" kérdéscsoporton belül. Szerintünk az öt kérdéscsoport a következő lenne: „irodalom", „művészetek", „ideológia-, politika-, történelem", „technika-, természettudomány" és „sport". A kérdésekre vonatkozóan csupán annyit szeretnénk javasolni, hogy azokat úgy válogassák össze, hogy azok semmi esetre se juttassák helyzeti előnyhöz egyik kar csapatát sem a másik kettő rovására.

A zsüriben a karok egyenlő létszámmal legyenek képviselve és az elnök személye kétséget kizáróan biztosítsa a pártatlanságot. A zsüri a kérdéseket legkevesebb három nappal a verseny előtt kapja kézhez és tanulmányozza át.

A szervezésre vonatkozóan leglényegesebb javaslatunk az, hogy az óvást töröljék el, mivel ez az utóbbi időben bevezetett módszer a kérdések egyértelmű megfogalmazása és a zsüri hibáinak kiküszöbölése esetén amúgyis feleslegessé válik. Javasoljuk továbbá, hogy a zsüri jogait bővítsék ki azzal, hogy jogában álljon a csapatok, illetve a közönség fegyelmezetlenül viselkedő tagjait előzetes figyelmeztetés után a verseny színhelyéről eltávolítatni.

HASZNOS LENNE ezen kívül, ha az egyes kérdéscsoportoknak megfelelően az egyetem oktatóinak sorából egy-egy szakértő lenne jelen, aki szavazati joggal nem rendelkezne, véleménye viszont a vitás kérdésekben döntő lenne.

A hagyományokat folytatva legalább két évenként érdemes lenne városi szinten is megrendezni a vetélkedőt a szegedi felsőoktatási intézmények csapatai között.

Lehetséges, hogy a tények és javaslatok felsorolása talán hiányos és kiegészítésre szorul. Ennek ellenére azzal a szándékkal és reménnyel tárjuk a nyilvánosság elé ezeket a széles körben ismert és megvitatott problémákat és gondolatokat, hogy tudatosításukkal gyakorlatilag is hozzájáruljunk a szellemi öttusa versenyek színvonalának emeléséhez, tisztaságának és sportszerűségének megóvásához.

A BTK szellemi öttusa válogatottja

Garai Gábor verseiből olvas fel

Hegedűs László felvétele

A közelmúltban kedves vendége volt a Szegedi Tanárképző Főiskola irodalomszerető hallgatóinak. A Kossuth-díjas Garai Gábor látogatott el hozzájuk s olvasott fel újabb verseiből, amiket nagy tetszés fogadott a közönség.

SZÉLRÓZSA

TOKIÓBAN A TOPPAN NYOMDA állította elő a világ legkisebb könyvét. A 4,5×3,5 milliméter nagyságú kötet, amelyet fotokópia segítségével nyomtak, száz japáni költő száz versét tartalmazza.

BOHUSLAV MARTIN cseh zeneszerző sírjára helyezett koszorút a Cseh Filharmóniai Zenekar küldöttsége legutóbbi svájci körútja alkalmából. A neves zeneszerző sírja a schonenbergi temetőben van Bázel mellett.

ROLF HOCHHUTH „A HELYTARTÓ" című darabjának ítélték oda az amerikai Frederic G. Melcher-díjat, amelyet egy unitárius közösség kiadója oszt ki évente olyan írásműnek, amely jelentősen hozzájárul a vallási liberalizmus eszméjéhez.

DÉRY TIBOR „NIKI", SANTA FERENC „AZ ÖTÖDIK PECSÉT" és Somogyi Tóth Sándor „Gyermektükör" című regényének cseh kiadására kötött szerződést a prágai Mladá Fronta könyvkiadó.

MIGUEL HERNANDEZ, a Franco börtönében elpusztult spanyol humanista költő verseiből adott ki egy kétnyelvű kötetet a kölni Kiepenheuer és Witsch könyvkiadó, Erich Arendt és Katja Hayek Arendt keletberlini műfordítók válogatásában.

MOSZKVÁBAN ÉS JEREVÁNBAN megemlékeztek I. Ioaniszjan, a kiváló örmény költő születésének 100. évfordulójáról. Az Örmény Tudományos Akadémia Abegjan Irodalmi Intézete előkészíti a költő irodalmi hagyatékának négy kötetes kiadását. Számunkra különösen érdekes, hogy Ioaniszjan, aki műfordítással is foglalkozott, Petőfi verseket is átültetett örmény nyelvre.

LINUS NÉVEN ÚJ OLASZ folyóirat indult rajzok és képregények számára. Az első füzet névsora bizonyítja, hogy nívóra törekszenek. A folyóirat munkatársai között szerepelnek Elio Vittorini, Umberto Eco, Oreste Del Buono valamint más írók és kritikusok.

PATRICK GORDON WALKER volt Labour-párti külügyminiszter elnökletével létrehozták az „angol könyvkiviteli tanács"-ot mintegy hét millió forint alaptőkével. A hatvan kiadóvállalatot magába foglaló intézmény feladata az angol könyvexport fejlesztése külföldi kiállítások, könyvvásárok, olcsó ajánlatok és egyéb módszerek segítségével.

HERBERT VON KARAJAN a bécsi filharmonikusokkal vendégszerepelt Párizsban. Műsorán Mozart egyik ifjúkori műve és Anton Brucknér nyolcadik szimfóniája szerepelt. A választás nem volt szerencsés, mert ez a tíz Bruckner szimfónia közül a leghosszabb és a legunalmasabb. Meg is bukott és az Anton Bruckner baráti körének megalakulására tett felhívás eredménytelen maradt.

ÜZBEGISZTÁNBAN A SZOVJET RENDSZER alatt a köztársaság hét kiadója 477 millió példány könyvet jelentetett meg. Az anyagból az ÜSZSZK Állami Kiadója kiállítást rendezett.

ERNST ERICH NOTH amerikai emigrációban élő német író 15 évi hallgatás után regényt írt a fasizmusról, „A meztelen múlt" címmel. Könyvét Denise Van Moppes franciára fordította és a Plon kiadó gondozásában jelent meg.

MARGUERITE DURAS „Fél tizenegykor este" című regényét filmre viszi Joseph Losey amerikai rendező. Egy másik regényét, a „Gibraltári tengerész"-t az angol Tomy Richardson filmesíti meg.

Boldog Balázs